

OPINIA

o pracy doktorskiej pani Joanny Jankowskiej USŁUGA MAGAZYNOWANIA GAZU ZIEMNEGO, Kraków 2018, stron 348.

1. Problematyka ujęć prawnych – zwłaszcza z perspektywy publicznego prawa gospodarczego, tzw. sektorów sieciowych należy do jednego z podstawowych nurtów w zainteresowaniach nauki tej dziedziny prawa publicznego. Zainteresowanie to wyraża nie tylko liczba osób, które prowadzą badania i publikują ich wyniki w piśmiennictwie naukowym. Zainteresowanie to widoczne jest przede wszystkim w nowatorskich ujęciach analizowanych zagadnień oraz ustaleniach, formułowanych na płaszczyźnie wyznaczonej przez doktrynę prawa administracyjnego oraz publicznego prawa gospodarczego. Nowatorskie podejście do problemów z zakresu przedmiotu regulacji sektorów sieciowych determinuje przede wszystkim sama specyfika działalności, podejmowanej i wykonywanej w dziedzinach zaliczanych do owych sektorów.

Polski system prawa w zasadzie powraca od 1989 roku do tworzenia odrębnych i swoistych ujęć regulacyjnych, obowiązujących w sektorach sieciowych – stopniowo rozwijając sferę interwencji prawodawczej, co inspirują postępująco pojawiające się problemy ekonomiczne, organizacyjne oraz techniczne, wyróżniane w działalności wytwórczej, przesyłowej czy dystrybucji – w tym w sektorze energetycznym. Poglądu tego nie podważają regulacje, obowiązujące w okresie międzywojennym czy też w socjalistycznym modelu gospodarki nakazowo rozdzielczej (np. odnośnie użyteczności publicznej). Współczesne rozwiązania prawne ujmują bowiem w swojej treści problemy, które co do swojej istoty nie mogły być uwzględniane w regulacjach, poprzednio obowiązujących w sektorach sieciowych. Pogląd ten determinuje także recepcja do polskiego systemu prawa rozwiązań

prawnomiędzynarodowych – przyjmowanych zwłaszcza w Unii Europejskiej. Odpowiednio za wyżej wskazanymi postępowaniami regulacyjnymi, idzie także metoda w badaniach odpowiednich ujęć prawnych zagadnień z różnych sfer aktywności zaliczanych do poszczególnych sektorów sieciowych.

Wszystko to, co powiedziałem wyżej niewątpliwie znajduje swoje uzasadnienie także w odniesieniu do prawa obowiązującego w sektorze energetycznym. Być może zwłaszcza w sferach działalności, zaliczanych do tego sektora, znajdujemy problemy i ujmujące je rozwiązania prawne, które wyróżniają energetykę jako szczególne źródło inspiracji dla prawodawcy polskiego i unijnego dla wysłowienia w odpowiednich regulacjach prawnych ujęć normatywnych, właściwych dla tej dziedziny prawa energetycznego. Pogląd ten odnoszę także do usługi magazynowania gazu ziemnego.

Autorka ocenianej rozprawy doktorskiej skupiła swoją uwagę badawczą na wyróżnieniu specyficznych problemów, które wyróżniają tę sferę działalności gospodarczej w sektorze energetyki (energetycznym). Trzeba przede wszystkim zauważyć, że zagadnienia zaliczane do świadczenia usługi magazynowania gazu ziemnego znajdują się w przedmiocie zainteresowania różnych dziedzin prawa polskiego i unijnego. Znajdujemy w literaturze naukowej liczne opracowania, które dokumentują wysiłek badawczy ich autorów oraz są formą prezentacji analiz naukowych. Oceniane opracowanie należy jednak do pierwszego, w którym kompleksowo i spójnie rozwiązano zagadnienie naukowe z dziedziny publicznego prawa gospodarczego. Zagadnieniem tym jest charakter prawny usługi magazynowania z uwzględnieniem elementów konstrukcyjnych, które nadają szczególną tożsamość działalności gospodarczej o przedmiocie wyznaczonym przez tytuł dysertacji.

Autorka wyróżniła podstawowe cechy znamienne dla usługi magazynowania, wyróżniając je przede wszystkim w sferze odpowiednich rozwiązań prawnych. Przyjęła słusznie założenie, że kompleksowe ich ujęcie (o czym będzie mowa w części szczegółowej recenzji, w której odniosę się do rozważań zawartych w poszczególnych rozdziałach pracy), wymaga uwzględnienia nie tylko regulacji prawa polskiego. W szerokim zakresie uwzględniono także podstawowe i szczegółowe rozwiązania, przyjęte w unijnym porządku prawnym. Co istotne – poddano analizie także rozwiązania o

wysocy specjalistycznych ujęciach problemów szczegółowych, które niesie świadczenie usługi magazynowania gazu ziemnego. Wprawdzie nie mają one charakteru prawnego, który pozwalałby lokować je w konstytucyjnym systemie źródeł prawa. Pełnią one jednak ważną rolę w urzeczywistnianiu właściwych dla usługi magazynowania gazu ziemnego rozwiązań normatywnych. Inną natomiast kwestią jest oznaczenie funkcji pomocniczych (soft law) źródeł regulacyjnych z perspektywy właśnie konstytucyjnych przesłanek ochrony praw podmiotowych stron działań, które wyznaczają istotę usługi magazynowania. Tak określona perspektywa badawcza nie została w ocenianej pracy zaliczona do zagadnień szczególnie istotnych w analizach, co jednak nie jest zarzutem wobec metody badawczej. Autorka wskazała bowiem jednak na jej znaczenie (zwłaszcza wobec normatywnych ujęć wolności działalności gospodarczej) i wstępnie ujęła jej istotę przy omawianiu działalności charakteryzowanej przedmiotowo jako usługa magazynowania gazu ziemnego. Wskazała tym samym na szczególne pole badawcze (pomocnicze źródła prawa w prawie energetycznym), które powinno wypełnić w przyszłości zainteresowanie nauki publicznego prawa gospodarczego.

Kompleksowe ujęcie prawnych problemów umowy magazynowania przejawia się także w badaniach nad ich charakterem nie tylko od strony prawa publicznego gospodarczego. Autorka zaliczyła do przedmiotu analiz także aspekty prywatnoprawne świadczenia usługi magazynowania. W licznych partiach rozprawy doktorskiej wskazano na wzajemne związki między publicznoprawnymi i cywilnoprawnymi ujęciami owej usługi. Pozwoliło to nie tylko przedstawić omawianą problematykę czy zagadnień szczegółowych w ujęciu przyjętym przez prawodawcę unijnego i polskiego. W opracowaniu znajdujemy także samodzielnie sformułowane oceny obowiązujących regulacji prawnych – także z uwzględnieniem ich przydatności dla zamiarów normodawczych czy też przy uwzględnieniu przesłanek poprawnej legislacji (zupełność, spójność czy poprawne językowo wystawienie intencji prawodawcy). Wreszcie przyjęte w pracy odniesienia do prawa ochrony konkurencji i konsumentów pozwoliły na uzyskanie odrębnej płaszczyzny odniesienia w ocenach regulacji prawnych, właściwych przedmiotowo dla usługi magazynowania gazu ziemnego. Autorka słusznie uznała, że rozważania nad rozwiązaniami, które bezpośrednio odnoszą się do tego rodzaju działalności gospodarczej, wymagają oceny odnośnie zwłaszcza ich miejsca w

systemie regulacji prawa unijnego i polskiego, sformułowanej także z uwzględnieniem regulacji ze sfery prawa ochrony konkurencji i konsumentów.

Z opracowania widać kompetencję i dobre przygotowanie Autorki do weryfikowania regulacji prawnych z uwzględnieniem praktyki ich stosowania oraz postulatów, które niesie doświadczenia podmiotów, urzeczywistniających w swojej aktywności obowiązujące rozwiązania prawne. W zasadzie każde podstawowe ujęcie prawne zostało poddane ocenie z uwzględnieniem tego wymiaru obowiązywania prawa. Można nawet zauważyć, że sfera stosowania prawa widoczna przez pryzmat działania adresatów aktów prawnych w sposób szczególny została zaznaczona w rozważaniach pracy.

Układ pracy oraz sekwencja rozważań jest zgodna z zamiarem badawczym i właściwie wypełnia przedmiot opracowania. Autorka w istocie podzieliła analizy na dwie części, a każdą z nich wypełniła charakterystykami kolejnych dwóch głównych problemów. W części pierwszej znajdujemy rozważania (rozdział I) wstępne i wprowadzające do głównych zagadnień, wyznaczonych przez zamiar badawczy. Omówiono w nim prawne aspekty funkcjonowania rynku gazu ziemnego, z uwzględnieniem – co wyżej wskazano – aspektów społeczno-politycznych oraz gospodarczych. Szczególne miejsce na tym rynku zajmują usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (rozdz. II). Autorka wyróżniła zwłaszcza działalność charakteryzowaną jako użyteczność publiczna i odniosła swoje rozważania do usługi magazynowania gazu ziemnego. Czytelnik może poznać miejsce regulacji prawnych odnośnie tej działalności, wiązanych w charakterystyce sporządzonej przez Autorkę z regulacjami prawa ochrony konkurencji oraz zasadą wolności gospodarczej.

Kolejne dwa rozdziały zawierają rozważania, w których ujęto świadczenie usług przez uwzględnienie sytuacji podmiotu odpowiedzialnego za owo świadczenie (operator systemu magazynowania) oraz prawne ujęcia jego działalności w sferze realizacji zadań odniesionych do podmiotów, które uczestniczą w obrocie gazem na rynkach właściwych (potrzeby odbiorców – s. 291). Tak ujęta konstrukcja rozprawy, przyjęte w analizach metody badawcze oraz czytelny język prezentacji wyników badań pozwoliły na osiągnięcie podstawowego zamiaru badawczego, jakim była charakterystyka publicznoprawna usługi magazynowania gazu ziemnego jako szczególnego rodzaju działalności gospodarczej (przedsiębiorczości). Powyższe uwagi

i ustalenia pozwalają tym samym na pozytywną ocenę ogólną wyboru przedmiotu rozprawy doktorskiej Pani Joanny Jankowskiej, założeń i celów badawczych oraz metod sporządzania wyników naukowych. Ocena końcowa wymaga przejścia do oceny szczegółowej każdego z rozdziałów opracowania.

2. Rozdział I zawiera istotne dla realizacji celów pracy rozważania ogólne, które mają nie tylko charakter wprowadzający do głównych problemów badawczych. Autorka słusznie przyjęła, że charakterystyka prawna działań wybranych podmiotów, operujących na rynku energii, a zwłaszcza w jednym z jego sektorów, jakim jest rynek gazu, nawet jeżeli rozważania obejmują problemy wybrane i szczegółowe – magazynowanie gazu ziemnego, wymaga osadzenia ich w szerszym kontekście regulacji prawnych. Tworzą go rozwiązania wspólne dla rynku energii oraz regulacje systemowe, właściwe dla rynku gazu.

Podjęcie badawcze opisane wyżej pozwoliło nie tylko na uchwycenie specyfiki rozwiązań prawnych odnośnie usługi magazynowania. Czytelnik otrzymał zarazem charakterystykę związków między treścią tych rozwiązań a determinującymi ją regulacjami prawnymi w sprawach wspólnych i zasadniczych dla funkcjonowania rynku energii. Z drugiej strony znajdujemy w tej części opracowania odniesienia do problemów szczegółowych i specyficznych dla rynku gazu, które w istocie także determinują stanowisko prawodawcy, ustalającego reguły obowiązujące podmioty wykonujące (świadczące) usługę magazynowania. Pogląd ten odnosi się także do roli pomocniczych aktów prawnych (kodeksy sieciowe – s. 30) w systemie aktów prawnych, które wyznaczają pod względem systemowym zachowania na rynku gazu czy też szczegółowo ujmują aktywność określonych podmiotów, operujących na rynkach właściwych. Podkreślone wyżej znaczenie badań nad prawem Unii Europejskiej dla ustaleń pracy znalazło swoje pozytywne odniesienie w omawianej części rozprawy. Autorka słusznie przywoływała właściwe ogólne i szczegółowe regulacje prawa unijnego, wskazując na wywodzony z ich treści cel harmonizacji regulacji prawnych, co prowadzić winno do ujednoczenia prawnego i funkcjonalnego statusu operatorów systemów magazynowych (s. 29). Wskazała zarazem na granice rynku w tym zakresie (s. 26), co w istocie prowadzi do wyróżnienia przesłanek i granic ingerencji prawa unijnego w sferę właściwości regulacyjnej państwa.

Wprowadzający charakter do dalszych rozważań mają także ujęcia problemów ochrony konkurencji na rynku gazu w związku z usługami jego magazynowania. Tak ujęty ich charakter nie oznacza jednak, że pozbawione zostały one waloru analiz szczegółowych, które nie sięgają do istotnych treści regulacyjnych. Autorka prezentując zagadnienia już znane w prawie i doktrynie prawa ochrony konkurencji (*unbundling*, *Third Party Access*, *essential facilities*) weryfikuje ich rolę w realizacji ochrony konkurencji także w usługach magazynowania. Tak ujętą problematykę odniosła zwłaszcza do warunków i możliwości dostępu do usługi magazynowania gazu ziemnego (s. 44 i n.). Podobnie pozytywnie odnoszę się do analiz, w których pokazano miejsce użytkownika systemu na rynku gazu. Uwzględniono w tych rozważaniach stanowisko doktryny, z szerokimi przywołaniami literatury zagranicznej.

Pisząc o ochronie konkurencji w przedsiębiorczości, wskazano zarazem na możliwości odchodzenia od wolności działalności gospodarczej przez korzystanie w ustawodawstwach krajowych z klauzul porządku publicznego (*ordre public*), danych przez prawo pierwotne UE. Autorka wprowadziła nie przywoływała ich w swoich analizach, uwzględniała je jednak wskazując na zakorzenienie w nich rozwiązań polskich, które stanowią o możliwości i granicach interwencji państwa w działalność przedsiębiorców na rynku gazu. Problematyka ta została poruszona w rozważaniach na temat odmowy dostępu do sieci i infrastruktury (s. 59 i n.). Tak wyróżniona koncepcja badań nad problemami wspólnymi dla sektora energetycznego czy też wyspecyfikowanymi dla rynku gazu, pozwoliła na wyróżnienie także specyficznych dla magazynowania gazu ziemnego problemów z dziedziny ochrony konkurencji na tym rynku oraz właściwych dla nich ujęć regulacyjnych czy też formułowania ocen o ich roli i funkcjonowaniu w działalności podmiotów utworzonych dla operowania w sektorze gazu ziemnego.

Praca zawiera rozważania, w których Autorka zwraca przede wszystkim uwagę na publicznoprawną stronę analizowanych problemów. Stąd rozdział I zamykają rozważania na temat sytuacji Prezesa URE oraz Ministra właściwego do spraw energii. Autorka pokazała nie tylko na właściwe regulacje prawne, które ujmuje ich status jako podmiotów uprawnionych i odpowiedzialnych za ochronę interesu publicznego na rynku energii oraz gazu ziemnego. Wskazała zarazem na problemy, które wywołuje przyjęty w ustawodawstwie podział

zadań i kompetencji między tymi organami administracji publicznej. Autorka nie podziela jednak obaw, że ustawodawstwo polskie sprzyja konkurencji kompetencyjnej między organami nadzoru nad rynkiem gazu (s. 86). Pogląd ten wywodzi – jak się wydaje – z oceny praktyki działania tych organów.

Prawem autora każdego opracowania jest ustalenie sekwencji rozważanych zagadnień. Kolejność analiz determinują jednak pewne reguły, które prowadzą do realizacji zamiaru badawczego. Rozważania powinny wiązać ze sobą ujęte w nich treści w taki sposób, by wyniki analiz wprowadzały do kolejnych ujęć czy też determinowały zakres następnych wyzwań w badaniach. Odnosząc powyższe uwagi, sygnalizujące tylko sposób postępowania w badaniach nad problemami prawnymi przedsiębiorczości, oceniam układ rozdziału II za właściwy i w zasadzie odpowiadający jego miejscu w systematyce rozprawy. Autorka skupiła swoją uwagę na możliwościach zaliczania działalności w sektorze energetycznym – zwłaszcza magazynowania gazu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. Określenie to pozostaje w istotowo ważnych relacjach z usługami użyteczności publicznej oraz wymogami ochrony konkurencji na rynkach właściwych. Wreszcie nie można w analizach nad możliwościami zaliczania magazynowania gazu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (usług użyteczności publicznej) postawić poza sferą uwagi zagadnienia, w jakim zakresie i jak intensywnie obowiązuje w tej sferze przedsiębiorczości wolność gospodarcza i wywodzona z niej swoboda przedsiębiorczości. Autorka problematykę swobody działalności gospodarczej rozważała jako wieńczącą rozważania rozdziału II. Można byłoby czynić zarzut z takiego podejścia w badaniach nad wolnością gospodarczą w magazynowaniu gazu. Wydawać się bowiem może, że o wolności gospodarczej i swobodzie przedsiębiorczości należałoby pisać na początku rozważań tej części pracy, by następnie sformułowane ustalenia o konstytucyjnie wysłowionych jej cechach zestawiać z wynikami analiz nad problemami szczegółowymi swobody przedsiębiorczości w magazynowaniu gazu. Przyjęta w pracy koncepcja broni się jednak, chociaż nie w pełni mnie przekonuje. Autorka weryfikuje bowiem swoje ustalenia o usługach użyteczności publicznej, świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym zestawiając ich istotę ze swobodą działalności gospodarczej. Innymi słowy – najpierw rozważa o możliwościach ograniczenia swobody działalności gospodarczej, pisząc m.in. o roli władz publicznych wobec przedsiębiorstw

prowadzących magazynowanie gazu, regulacjach unijnych (art. 106 ust. 2) odnośnie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, by następnie przejść do konstytucyjnie ukształtowanej istoty wolności gospodarczej oraz jej rozumienia przez analizy swobody przedsiębiorczości w usługach magazynowania gazu ziemnego.

Rozważania te weryfikują udanie hipotezę badawczą, że widoczna jest w regulacjach unijnych (szczegółowa analiza dyrektywy gazowej) i polskich pewna wspólna tendencja, której treścią jest koordynacja w ujęciu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, co usprawnia ochronę interesu ponadnarodowego przez ochronę praw jednostek, świadczących i korzystających z usług użyteczności publicznej na całym rynku unijnym (s. 106). Zamiar ten realizowany jest przez ograniczenie swobody państw w przyjmowaniu autonomicznych rozwiązań, które charakteryzowałyby swoiście te usługi (s. 108).

Wydaje się za usprawiedliwione przedmiotem tej części rozważań uwzględnienie w analizach stanu prawnego także regulacji prawnych, które ujmują użyteczność publiczną w sferze gospodarki komunalnej. Wprawdzie związek tych unormowań z problemami magazynowania gazu wydaje się odległy. Czytelnik uzyskałby jednak pewien szerszy kontekst normatywny w ocenach analiz o istocie użyteczności publicznej. Podobnej uwagi nie odnoszę natomiast do sporządzonych analiz o ochronie konkurencji na rynku magazynowania gazu w związku z pomocą publiczną, której przejawy występują także na owym rynku. Zgadzam się z Autorką, że rynek magazynowania gazu wykazuje się szczególnymi właściwościami, co powinno zostać zauważone przez prawodawcę unijnego oraz w prawie polskim. Nadanie pomocy publicznej w tym segmencie rynku energetycznego specyficznego kształtu powinno inspirować odpowiednie władze publiczne do weryfikacji kryteriów, przyjętych przez ETS/TSUE zwłaszcza w sprawie ALTMARK (s. 125 i n). Wyniki analiz poprzedzających prowadzą wreszcie uwagę badawczą Autorki do zestawienia cech wyróżniających działalność magazynowania gazu z konstrukcyjnymi elementami przedsiębiorczości (działalności gospodarczej). W rozważaniach tych uwzględniono także Dyrektywę 2006/2006 (dyrektywa usługowa) oraz właściwe rozwiązania prawa polskiego.

W rozdziale III znajdujemy przede wszystkim analizy szczegółowe odnośnie wybranych i podstawowych aspektów wykonywania działalności gospodarczej przez świadczenie usług magazynowania gazu. Punktem wyjścia dla badań jest założenie, zweryfikowane w poprzedzającym badaniu rozdziale II. Autorka zalicza usługi magazynowania do działalności gospodarczej, wskazując zarazem na ich pewne cechy znamienne, które pozwoliły na wyróżnienie usług magazynowania wobec innych rodzajów gospodarczej działalności usługowej.

Autorka wskazuje na zakorzenienie regulacji prawnych, właściwych dla wykonywania usług magazynowania, w ujęciach polityczno-ekonomicznych, ale przede wszystkim normatywnych, które stanowią o rozumieniu bezpieczeństwa energetycznego. Rozważania na ten temat wprawdzie ogólnie ujmują kwestię zależności między regulacjami w sprawach właściwych dla rozumienia owego bezpieczeństwa jako pewnego celu działań władz publicznych oraz jako funkcji odnoszonej do ich odpowiedzialności, ujętej w rozwiązaniach przyjętych przez ustrojodawcę. Pozwalają jednak na wyznaczenie kierunków dalszych badań odnośnie ich przedmiotu i sposobu ujęcia zagadnień, które wypełniają swoimi treściami ten przedmiot. I tak – omówiono szczegółowo ujęcia prawa unijnego i polskiego odnoszące się do operatora systemu magazynowania. Za ważne w tych analizach uznają odniesienia do niedyskryminacyjnego traktowania użytkowników systemu – w tym o roli programu, który ma zapewniać niedyskryminacyjne traktowanie użytkowników instalacji magazynowych (s. 169 i n.). Pomocne w tych analizach były ustalenia o desygnatach znaczeniowych określenia instalacji magazynowej w prawie Unii Europejskiej i w prawie polskim – zwłaszcza przez wskazanie na szersze jej rozumienie w polskim prawie energetycznych w porównaniu do prawa unijnego (s. 171).

W kolejnych badaniach wskazano na relacje między regulacjami cywilnoprawnymi (zwłaszcza art. 353(1) Kodeksu cywilnego a szczegółowymi rozwiązaniami publicznoprawnymi, które ingerują w swobodę umowną stron stosunku obligacyjnego, ukształtowanego przez umowę o świadczenie usługi (usług) magazynowania. Uwzględnił w tych rozważaniach szczegółowe elementy treści umowy, co odniesiono do warunków ciągłych i przerywanych, pakietów oraz umów długoterminowych i krótkoterminowych. Ujęcia wyróżnionych wyżej problemów uwzględniają nie tylko treści właściwych

regulacji prawnych, orzecznictwo sądowe czy poglądy doktryny. Widoczna jest w nich także znajomość praktyki działania adresatów (strony stosunków umownych), która pozwala na ocenę analizowanych rozwiązań z uwzględnieniem potrzeb praktyki.

W dalszych rozważaniach powrócono do omówionego wcześniej zagadnienia ujmowania usług magazynowania gazu w kategoriach właściwych dla działalności ze sfery użyteczności publicznej. Pozwoliło to na rozważanie sytuacji operatora systemów przesyłowych wobec statusu operatora systemu magazynowania. Autorka swoją uwagę badawczą odnośnie relacji między tymi podmiotami odniosła także do zasady TPA, którą weryfikowała wobec celów magazynowania i udostępniania zmagazynowanego gazu ziemnego. W tych analizach w polu uwagi badawczej znalazł się także ważny z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego problem konkurencji TPA wobec operatora systemu magazynowania (s. 188 i n.).

Podejście w badaniach przez odnoszenie analiz szczegółowych do bezpieczeństwa energetycznego widzimy także przy omawianiu koncesji w zakresie magazynowania paliw gazowych. Wskazała na przyjęte w prawie przedsiębiorców elementy konstrukcyjne koncesji. Następnie przeszła do charakteryzowania koncesji z uwzględnieniem szczegółowych regulacji prawa energetycznego. Sformułowała przy tym jej własną definicję, która jest wywodzona właśnie z treści normatywnych, regulujących koncesjonowanie magazynowania gazu. Za ważne uznaje także analizy na temat roli koncesjonariusza w realizacji zadań podmiotu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo energetyczne (cofnięcie koncesji czy ograniczenie jej zakresu). Poza przedmiotem rozważań postawiono natomiast problematykę zbywania koncesji (sukcesji praw w niej ujętych).

Autorka powraca w tej części rozdziału III do miejsca ochrony konkurencji w świadczeniu usług magazynowania. Problematykę tę wiąże z taryfami magazynowania. Sporządzono nie tylko ich charakterystykę prawną jako czynności prawnej (aktu). Autorka słusznie przyznała taryfie przymiot wzorca umownego o szczególnej jego odmianie (art. 383 KC). Zwrócono także uwagę na możliwości bezpośredniego stosowania prawa unijnego (dyrektywy gazowej) w polskim porządku prawnym. Problem ten rozważano także przez uwzględnienie sytuacji, które wiążą zatwierdzanie taryf z wypełnieniem

przesłanek udzielenia pomocy publicznej (tzw. preferencyjne ustalanie taryf gazowych).

Komercyjny dostęp do zmagazynowanego gazu jest ujmowany w regulacjach prawa unijnego oraz prawa polskiego w dwóch płaszczyznach. Pierwszą wyznaczają rozwiązania prawne, stanowiące o ogólnych zasadach wolności przedsiębiorczości. Poświęcono im uwagę w początkowych (zwłaszcza w rozdziale I) partiach opracowania. Autorka powraca do nich w rozdziale IV w kontekście komercyjnego udostępniania (świadczenie usług) podmiotom zainteresowanym. Słusznie – moim zdaniem – przyjęła założenie, że podstawową przesłankę, którą prawodawcy kierują się przy wyznaczeniu kierunków odpowiednich regulacji prawnych, stanowi bezpieczeństwo energetyczne. Regulacje te ujmują magazynowanie gazu jako jeden z przejawów działalności gospodarczej, zaliczanych do aktywności w sferze sektora infrastrukturalnego energetyki. Takie ujęcie magazynowania gazu pozwala prawodawcy – zwłaszcza krajowemu – na ujmowanie tej działalności z uwzględnieniem przesłanek ograniczających wolność przedsiębiorczości. Przesłanką podstawową jest w tym katalogu bezpieczeństwo energetyczne. W opracowaniu (rozd. IV) znajdujemy ujęcia owego bezpieczeństwa z różnych perspektyw (polityczne, gospodarcze, socjalne. Pozwoliło to Autorce na wyróżnienie kontekstów treściowych, przyjmowanych przez prawodawcę, kiedy stanowi rozwiązania prawne w infrastrukturalnym sektorze energetyki, prowadzące w istocie nie tylko do ujęć normatywnych komercyjnego udostępniania gazu, co ograniczania wolności gospodarczej (swobody przedsiębiorczości) w tej dziedzinie aktywności gospodarczej. Wiąże tak określone rozważania z polityką energetyczną oraz wiązanymi z nią szczegółowymi instytucjami (zapasy, zaopatrzenie).

Wykazano znaczenia funkcji państwa w zakresie zapasów oraz zaopatrzenia dla prowadzenia polityki energetycznej. Szczególnie istotne dla wyrażenia polityki mają ujęte w sferze zwłaszcza regulacji publicznoprawnych odniesienia do funkcji handlowej oraz funkcji strategicznej. (s. 247 i n). Problematyka funkcji strategicznej magazynowania jako przejaw polityki państwa, skierowanej na ochronę bezpieczeństwa energetycznego, ujęta została w rozważaniach na temat zapasów magazynowych. Przywołane wyżej problemy szczegółowe pokazują, że opracowanie dokumentuje nie tylko

ogólne, kierunkowe i podstawowe rozwiązania prawne i wysłowione w ich treści problemy. Autorka pokazywała także na szczegółowe problemy, o wysokim stopniu specjalności technicznej, które w istotnym stopniu przesądzają o właściwym rozumieniu stanowiska ustawodawcy. Pogląd ten odnosi także do omówionych w rozdziale IV form prawnych magazynowania czy innych zagadnień szczegółowych, które odnoszone zwłaszcza do gromadzenia zapasów gazu ziemnego i dysponowania nimi, wymagały specyficznego spojrzenia prawodawcy unijnego i polskiego na sytuację przedsiębiorcy, uprawnionego i zobowiązanego do magazynowania. Sytuację tę opisano z perspektywy ujęć publicznoprawnych – z uwzględnieniem ich obecności w stosunkach cywilnoprawnych (np. umowa biletowa jako forma tworzenia i utrzymywania obowiązkowych zapasów gazu ziemnego).

Rozważania mają także istotną wartość informacyjną, co – jak to wyżej zaznaczyłem – determinuje specjalistyczna wiedza Autorki o praktycznej stronie obowiązywania szczegółowych regulacji prawnych (np. rola Komunikatu Prezesa URE nr 28/2017), co odnosi zwłaszcza do wskazanych w opracowaniu możliwych kierunków interpretacji tych regulacji ogólnych, które operacjonalizują w istocie rozwiązania aktów zaliczanych do tzw. pomocniczych źródeł prawa (rozumienie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym w związku z procedurami uruchamiania obowiązkowych zapasów gazu ziemnego). Niewątpliwie rozważania, zawarte w rozdziale IV opracowania, charakteryzuje nie tylko wiedza o ogólnych i szczegółowych rozwiązaniach prawnych. Autorka wykazała się także umiejętnościami w sporządzaniu ich samodzielnych ocen w związku z przyjętymi dla badań założeniami i przesłankami – z uwzględnieniem ich celów.

3. Oceniając rozprawę doktorską Pani mgr Joanny Jankowskiej pod tytułem „Usługa magazynowania gazy ziemnego” stwierdzam, że stanowi ona samodzielne rozwiązanie problemu naukowego, ustalonego w jej tytule. Autorka wykazała się nie tylko znajomością właściwych regulacji prawnych, orzecznictwa sądowego oraz poglądów doktryny – zwłaszcza z zakresu publicznego prawa gospodarczego. Recenzowana praca zawiera także rozważania i analizy, które charakteryzują osobę o umiejętnościach sporządzania własnych ocen i poglądów naukowych o stopniu, który odpowiada wymaganiom odnoszonym do samodzielnych badań naukowych.

Uważam, że rozprawa doktorska Pani Joanny Jankowskiej o wskazanym wyżej tytule spełnia tym samym wymagania określone w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2017 r., poz. 1789, co uzasadnia wniosek o podjęcie dalszych czynności w przewodzie doktorskim.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anna Jankowska', written in a cursive style.

